

Propietat intel·lectual i ús de materials en la docència i la investigació

Carles Bellver Torlà
CENT

Universitat Jaume I
2016

Esquema

1. Per què m'hauria de preocupar la Llei de Propietat Intel·lectual?
2. Què ha fet l'UJI respecte a aquest problema?
3. Bones pràctiques d'ús de materials en la docència i la investigació.
4. Preguntes i respostes.

Per què m'hauria de
preocupar?

No és un tema nou

1. Guia per publicar materials d'acord amb la Llei de Propietat Intel·lectual (Secretaria General, 19 d'abril de 2013).
2. Jornada sobre propietat intel·lectual i coneixement obert. Llicències de Creative Commons. (CENT, 19 de setembre de 2013).
3. Reforma de la Llei de Propietat Intel·lectual (Llei 24/2014, de 4 de novembre).

La UAB deberá abonar 3 millones euros por vulnerar derechos de propiedad intelectual

- La sentencia obliga a a retirar de su campus virtual los textos que, de forma parcial y en ocasiones total, ofrece a los alumnos para su descarga directa

EFE / BARCELONA

MARTES, 4 DE NOVIEMBRE DEL 2014 - 17:07 CET

La **Universidad Autónoma de Barcelona** deberá abonar unos 3 millones de euros en concepto de indemnización al **Centro Español de Derechos Reprográficos** (CEDRO), tras conocerse la sentencia de la Audiencia de

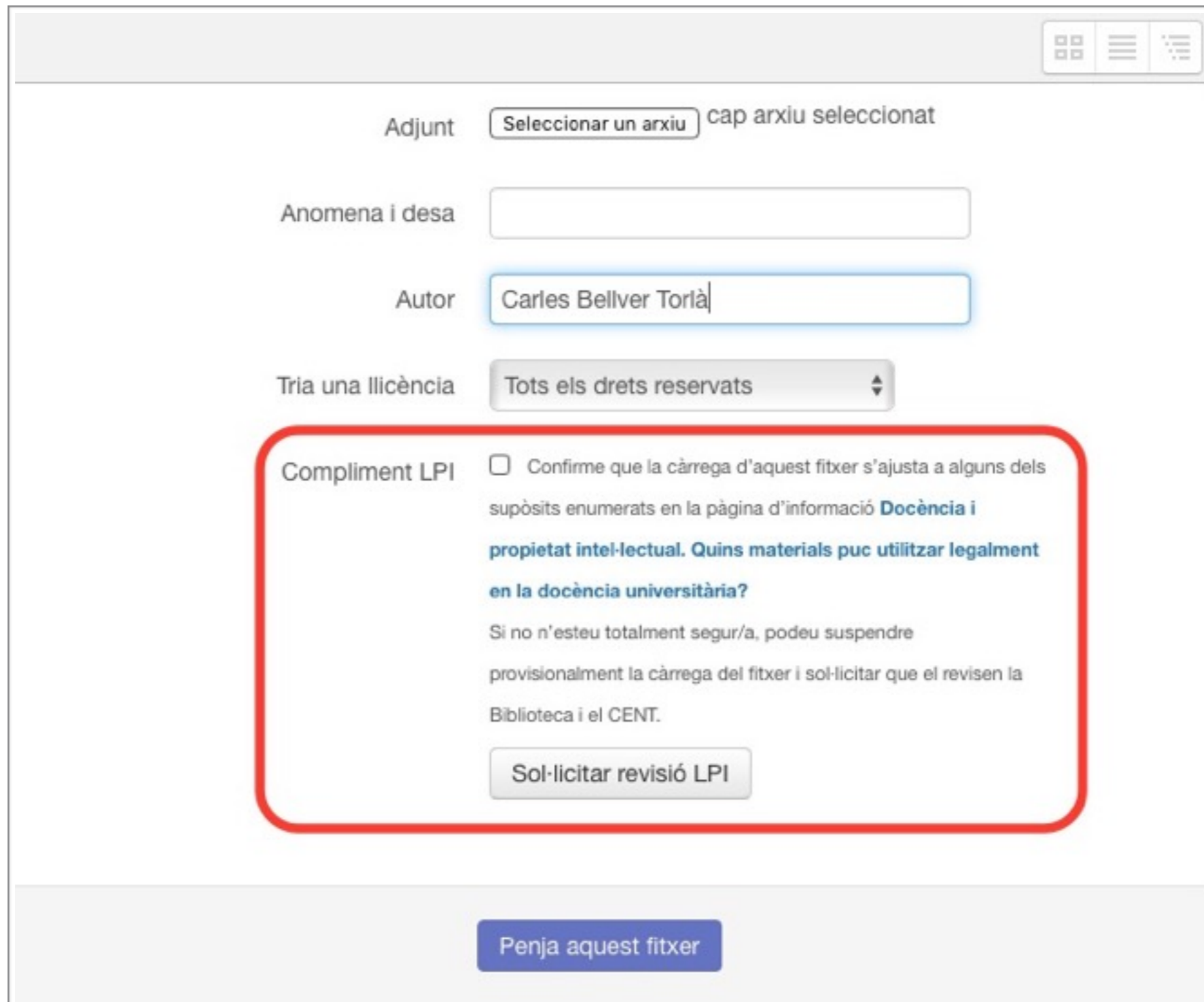
Sanctions a les universitats

Denúncia → sentència → acord

Què està fent l'UJI?

1. Negociar amb CEDRO en el marc de la CRUE.
2. Proporcionar informació i formació al professorat.

Avís en l'Aula Virtual

Adjunt cap arxiu seleccionat

Anomena i desa

Autor

Tria una llicència

Compliment LPI Confirme que la càrrega d'aquest fitxer s'ajusta a alguns dels supòsits enumerats en la pàgina d'informació [Docència i propietat intel·lectual. Quins materials puc utilitzar legalment en la docència universitària?](#)

Si no n'esteu totalment segur/a, podeu suspendre provisionalment la càrrega del fitxer i sol·licitar que el revisen la Biblioteca i el CENT.

Bústia de consultes
dretsautor@uji.es

Guia de nocions bàsiques
sobre propietat intel·lectual
i ús de materials en l'Aula Virtual
cent.uji.es/pub/lpi-docencia

La propietat intel·lectual
és un conjunt de drets.

De qui i sobre què?

“Artículo 1. Hecho generador. La propiedad intelectual de una obra literaria, artística o científica corresponde al autor por el solo hecho de su creación.”

–Ley de Propiedad Intelectual
text refòs

- L'autor/a té la propietat intel·lectual de la seua obra pel fet d'haver-la creat.
- No és necessari fer constar cap declaració explícita de copyright ni efectuar cap inscripció en cap registre o dipòsit legal.
- Però sí que és molt recomanable fer constar clarament el nom de l'autor/a!

Dos tipus de drets

- a) Personals o morals. Inalienables i irrenunciables.
- b) Patrimonials o d'explotació (econòmica). Transmissibles.

Drets morals

- Decidir si l'obra ha de ser divulgada.
- Exigir el reconeixement de la condició d'autor/a.
- Exigir el respecte a la integritat de l'obra.

Drets d'exploració

- Reproducció
- Distribució
- Comunicació pública
- Transformació

Droit d'auteur vs. Copyright

Convenció de Berna

per a la protecció d'obres literàries i artístiques

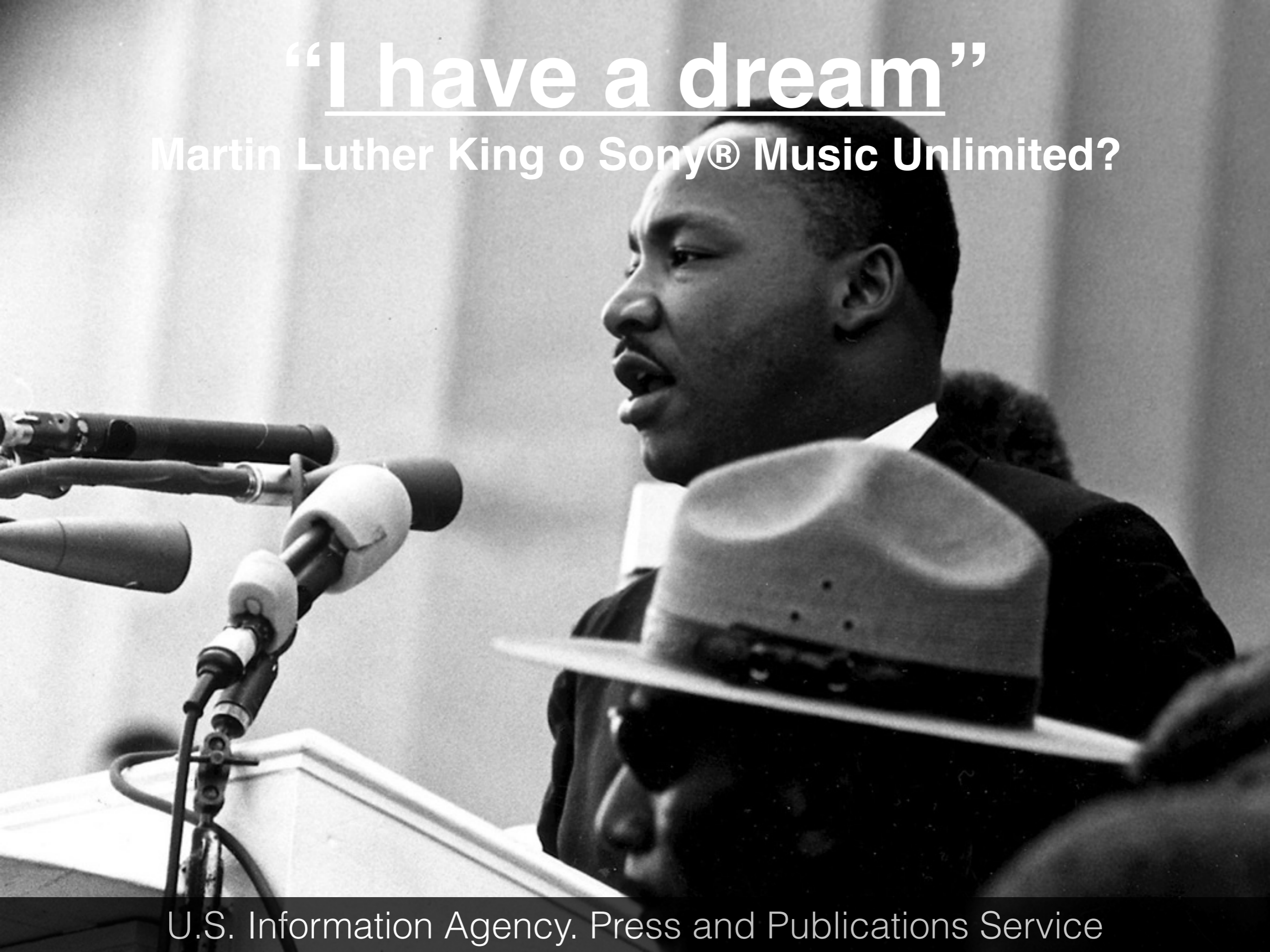
1886

Transmissió de drets

- P. ex. en un contracte d'edició.
- Límit temporal (per defecte cinc anys).
- En exclusiva o sense exclusiva.
- El titular dels drets no sempre és l'autor/a de l'obra.

“I have a dream”

Martin Luther King o Sony® Music Unlimited?

U.S. Information Agency. Press and Publications Service

No es pot utilitzar l'obra
d'altres autors sense autorització
dels titulars dels drets.

No podem donar per descomptat
que tenim dret a reutilitzar
qualsevol fitxer que trobem en
Internet.

Bon día a la bona gent!!
Hoy tendremos más fácil la ruta, porque alguien ha puesto el camino, hay mucho por hacer y las ganas no faltan.
Feliz miércoles!! 😊

👍 Me gusta   💬 Comentar   ➦ Compartir

👍 9

Ver un comentario más

👤 Hola hola
Me gusta · Responder · 33 min

👤 Bon dia
Ver traducción
Me gusta · Responder · 14 min

👤 Bon dia!
Ver traducción
Me gusta · Responder · 1 · 9 min

👤 Buenos días !! 🙌👍
Me gusta · Responder · 1 · 5 min

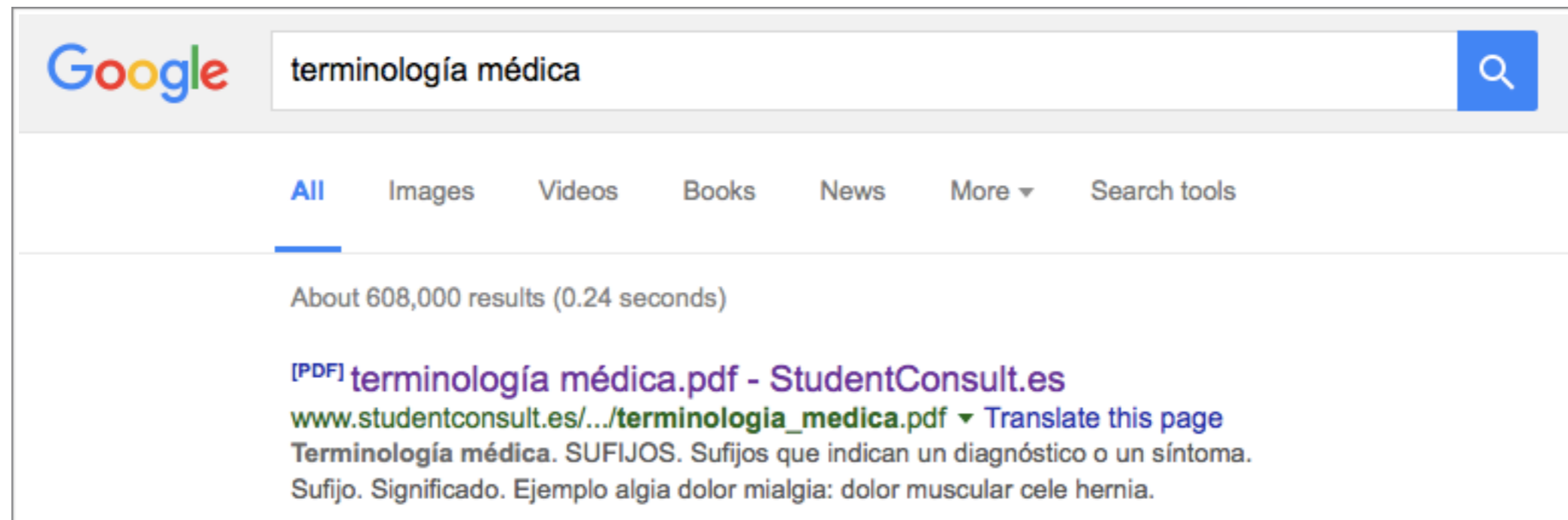
👤 Bdia 📄 Q foto mas chula!
La puedo utilizar??
Me gusta · Responder · 1 · 3 min

👤 Claro es de Internet 😊
Me gusta · Responder · 3 min

👤 Escribe un comentario... 📷 😊

Reconstrucció fictícia

Google no és un repositori de fitxers

google.com → studentconsult.es **canviem de domini**

Quins materials puc
utilitzar legalment en
l'Aula Virtual?

Fitxers o enllaços?

Els enllaços són jurídicament més segurs.

No impliquen que som titulars dels drets o que en tenim l'autorització. Simplement donen accés a una obra que ja ha comunicat públicament una altra persona o entitat.

Recomanem utilitzar enllaços en lloc de penjar fitxers, sempre que siga possible.

Inserció de vídeos

¿Qué es y para qué sirve la realidad aumentada?

Universitat Jaume I

Subscrit 12.728

Afegeix a... Comparteix Més 49 0

Comparteix **Insereix** Envia per correu electrònic

```
<iframe width="640" height="360" src="https://www.youtube.com/embed/jOCWX9fCcOg?rel=0" frameborder="1" allow="accelerometer; autoplay; clipboard-write; encrypted-media; gyroscope; picture-in-picture" allowfullscreen></iframe>
```

MOSTRAN MÉS

Consideració similar als enllaços fent servir el codi d'inserció.

```
<iframe width="640" height="360" src="https://www.youtube.com/embed/jOCWX9fCcOg ...
```

Amb els fitxers
hem de ser més prudents

Quins fitxers puc penjar en l'Aula Virtual?

1. Obres pròpies, els drets de les quals no haja cedit en exclusiva.
2. Obres d'altres autors/es, amb autorització expressa dels titulars dels drets.
3. Citacions.
4. Fragments breus i imatges (il·lustració per a l'ensenyament).
5. Capítols de llibres, articles de revistes o fragments equivalents a un 10% del total de tota mena de publicacions.
6. Obres que s'hagen publicat amb llicències Creative Commons.
7. Obres de domini públic.
8. Llibres complets, o articles, amb llicència especial per a ús docent.

1. Obres pròpies

Obres de les quals sigueu autor/a, sempre que en mantingueu els drets necessaris.

- Cal assegurar-se que no s'han cedit els drets en exclusiva.
- Si s'han cedit alguns drets, quins, amb quines condicions?

Articles científics

Les editorials permeten publicar com a mínim el preprint de l'article, però de vegades només després d'un cert període de temps. Cal consultar les condicions.

El Repositori de l'UJI recull la producció científica de l'UJI. Cada article vostre que hi pengeu té una adreça única que és la que us recomanem utilitzar per a enllaçar-lo.

2. Obres d'altres autors

- Autorització expressa (escrita) de la persona o entitat titular dels drets, que pot ser l'autor/a o, per exemple, una editorial.
- A continuació veurem algunes excepcions a aquest requisit.

3. Citació

- Fragments d'obres d'altres autors o autores.
- Poden ser imatges completes o fragments sonors o audiovisuals.
- Com a citació o per a analitzar-los o comentar-los.
- Només amb fins docents o d'investigació.
- Cal indicar la font i el nom de l'autor o autora.

Pots citar Žižek

“El futuro será hegeliano y mucho más radicalmente de lo que Fukuyama piensa. La única alternativa real que nos espera –la alternativa entre socialismo y comunismo– es la alternativa entre los dos Hegels.”

–Slavoj Žižek (2009)

O mostrar el Guernica

Quan estàs parlant del Guernica de Picasso.

O fragments de cançons...

William Fisher, a professor of intellectual property law at Harvard, posted to YouTube a lecture titled “The Subject Matter of Copyright: Music” [...] Fisher played several short clips of music by Hendrix, Santana, and others. Sony responded by having the lecture removed from YouTube, ignoring any fair use protection in excerpting works for educational purposes.

—Slashdot 17-2-2016

4. Il·lustració per a l'ensenyament

- Petits fragments d'obres. També imatges completes.
- Només el professorat d'educació reglada i personal de centres públics d'investigació.
- Únicament per a il·lustració d'activitats educatives o amb fins d'investigació científica.
- L'obra no pot ser un llibre de text, manual universitaris o publicació assimilada.
- Cal indicar la font i el nom de l'autor/a.

“A estos efectos, se entenderá por pequeño fragmento de una obra, un extracto o porción cuantitativamente poco relevante sobre el conjunto de la misma.”

–Ley de Propiedad Intelectual, art. 32.3.

“A estos efectos, se entenderá por libro de texto, manual universitario o publicación asimilada, cualquier publicación, impresa o susceptible de serlo, editada con el fin de ser empleada como recurso o material del profesorado o el alumnado de la educación reglada para facilitar el proceso de la enseñanza o aprendizaje.”

–Ley de Propiedad Intelectual, art. 32.3.

Pots penjar unes pàgines d'*El Capital al segle XXI* de Thomas Piketty (2014).

Però no de la *Introducción a la macroeconomía* de McGraw-Hill.

Sí que es poden distribuir còpies de fragments de manuals entre els membres d'un projecte d'investigació (però no entre l'estudiantat).

5. L'“excepció universitària”

Nova excepció introduïda en la darrera modificació de la Ley de Propiedad Intelectual, 4/11/2014.

Amplia les excepcions anteriors.

Article 32.4. Va entrar en vigor el 5 de novembre de 2015.

- Limitada a un capítol d'un llibre, un article d'una revista o extensió equivalent a un 10% del total.
- Tota mena d'obres o publicacions, “impresas o susceptibles de serlo” (també manuals).
- Amb fins educatius o d'investigació.
- Exclusivament en universitats o centres públics d'investigació.
- Que només hi tinguin accés l'alumnat i el personal docent o investigador.
- Si no hi ha un acord amb els titulars dels drets, o la universitat no és titular dels drets, autors/es i editorials “tindran un dret irrenunciable a percebre una remuneració equitativa, que es farà efectiva a través de les entitats de gestió”.

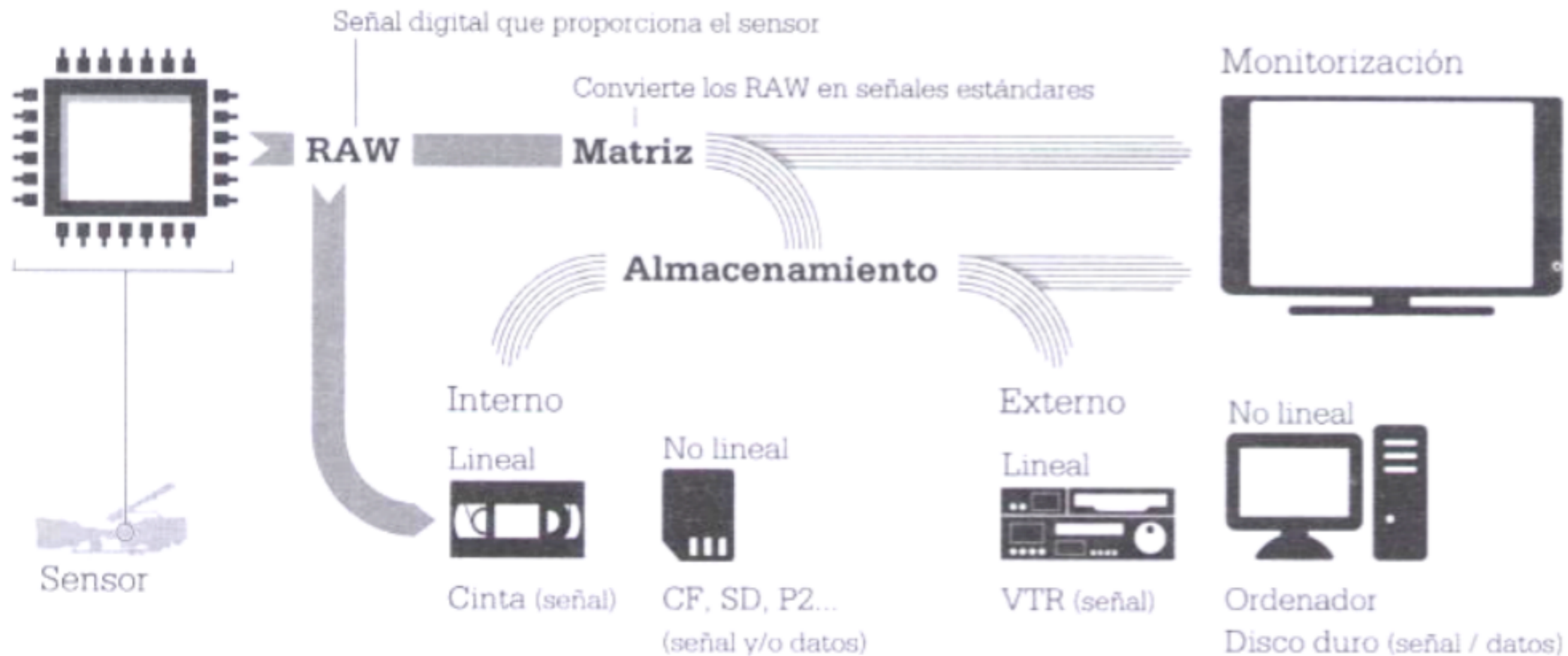
En resum...

- També manuals.
- També imatges, taules, gràfics, esquemes...
- Pel·lícules o fragments audiovisuals no.

/ Línea de datos /

➤ Datos

≡ Señal

Cal indicar la font i el nom de l'autor/a!

Però...

- Només en cursos tancats.
- No es pot fer en escoles o instituts.
- Les universitats han de pagar a les entitats de gestió.

CASH

Dollars

99

Cents

99

1516144
452

6. Creative Commons

- Les llicències Creative Commons són avisos explícits de cessió de drets. L'autor/a ha decidit permetre alguns usos de la seua obra i ho expressa mitjançant una llicència predefinida.
- Les obres publicades amb llicències Creative Commons es poden utilitzar sense demanar cap autorització, sempre que es respecten els termes o condicions d'ús que l'autor/a ha fet explícits en la llicència.

Què és Creative Commons?

- Una organització sense ànim de lucre creada als EUA (2001).
- Inspirada en el moviment del programari lliure.
- Facilitar que es puguin compartir obres de propietat intel·lectual, de forma jurídicament vàlida, cedint expressament els drets que l'autor/a vulga cedir.

Condicions generals

- S'autoritza la reproducció, distribució i comunicació pública de l'obra.
- En totes les modalitats (mitjans i formats) possibles.
- Durada: tot el termini de protecció dels drets de propietat intel·lectual.
- A títol gratuït.
- Àmbit territorial: mundial.
- Cessió no exclusiva.
- Cal incloure còpia de la llicència.

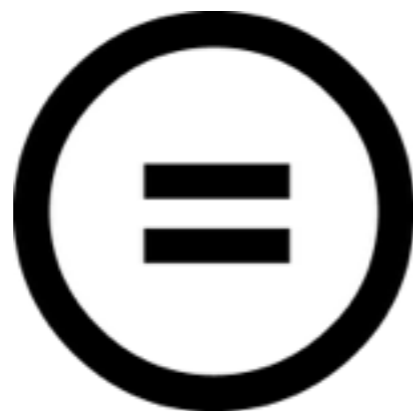
Condicions específiques

Reconeixement

No comercial

Sense obra derivada

Compartir igual

Llicències

Reconeixement

Heu de reconèixer l'autoria de manera apropiada, proporcionar un enllaç a la llicència i indicar si heu fet algun canvi.

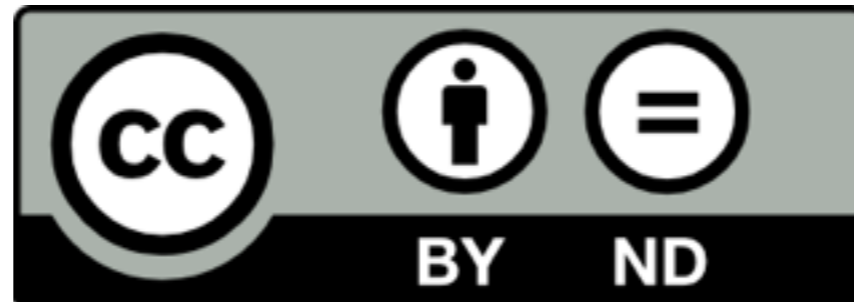
Reconeixement- NoComercial

Heu de reconèixer l'autoria de manera apropiada, proporcionar un enllaç a la llicència i indicar si heu fet algun canvi.

No podeu utilitzar el material per a finalitats comercials.

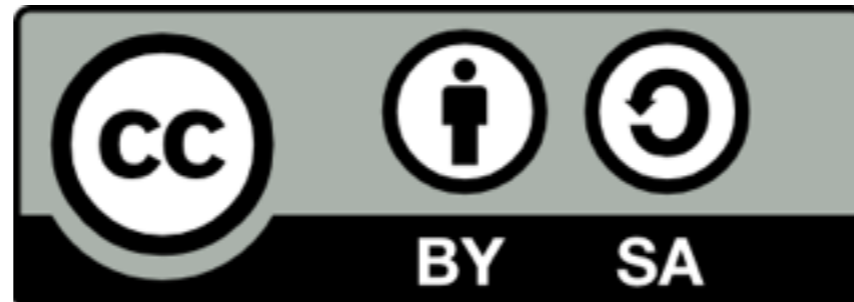
Reconeixement- SenseObraDerivada

Heu de reconèixer l'autoria de manera apropiada, proporcionar un enllaç a la llicència i indicar si heu fet algun canvi.

Si remescleu, transformeu o creeu a partir del material, no podeu difondre el material modificat.

Reconeixement- CompartirIgual

Heu de reconèixer l'autoria de manera apropiada, proporcionar un enllaç a la llicència i indicar si heu fet algun canvi.

Si remescleu, transformeu o creeu a partir del material, no podeu difondre el material modificat.

Reconeixement- NoComercial-CompartirIgual

Heu de reconèixer l'autoria de manera apropiada, proporcionar un enllaç a la llicència i indicar si heu fet algun canvi.

No podeu utilitzar el material per a finalitats comercials.

Si remescleu, transformeu o creeu a partir del material, no podeu difondre el material modificat.

Reconeixement-NoComercial- SenseObraDerivada

Heu de reconèixer l'autoria de manera apropiada, proporcionar un enllaç a la llicència i indicar si heu fet algun canvi.

No podeu utilitzar el material per a finalitats comercials.

Si remescleu, transformeu o creeu a partir del material, no podeu difondre el material modificat.

Qualsevol ús no inclòs
en la llicència requereix
demanar permís a l'autor/a.

Per a incloure una obra completa sense modificacions en l'Aula Virtual ens pot servir qualsevol llicència Creative Commons.

Exemples

- Wikipedia (textos i imatges).
- Flickr (fotografies).
- Directory of Open Access Journals (revistes científiques).
- Col·lecció Sapientia UJI (manuals universitaris).

Cerca avançada en Google

A continuació, limiteu els resultats per...

idioma:

qualsevol idioma

regió:

qualsevol regió

última actualització:

en qualsevol data

lloc o domini

termes que apareixen:

en qualsevol lloc de la pàgina

SafeSearch:

Mostra els resultats més rellevants

tipus de fitxer:

qualsevol format

drets utilització:

sense filtrar per llicència

sense filtrar per llicència

que es poden fer servir o compartir

que es poden fer servir o compartir, fins i tot comercialment

que es poden fer servir, compartir o modificar

que es poden fer servir, compartir o modificar, fins i tot comercialment

També podeu...

[Cerca pàgines que siguin similars a un llibre, o pàgines que no siguin](#)

[Cerca pàgines que heu visitat](#)

[Fes servir operadors al quadre de cerca](#)

[Personalitza la configuració de cerca](#)

7. Obres de domini públic

- Setanta anys després de la mort de l'autor o autora. O vuitanta si va morir abans del 7-12-1987...
- Les obres de domini públic es poden utilitzar sense demanar permís a ningú.
- Es manté l'obligació de reconèixer l'autoria i respectar la integritat de l'obra.
- L'"estat natural" de la creació intel·lectual. El període de protecció es justifica per la promoció de la cultura a través de l'activitat econòmica.

L'obra original!
Les traduccions, revisions,
adaptacions... també tenen
drets d'autor.

Gustave Courbet

Pots penjar

Qu'est-ce que la propriété?
de P.-J. Proudhon (1809-1865)

Anne Frank's diary caught in fierce
European copyright battle

18-1-2016

8. Llibres o articles amb llicència per a ús docent

- La Biblioteca facilita l'accés a un fons de llibres i revistes electrònics, només per al professorat i l'estudiantat de l'UJI dins de la xarxa de l'UJI.
- En l'Aula Virtual, és aconsellable que publiquen aquests ítems com a a enllaços.

Carles Bellver Torlà
CENT

bellverc@uji.es

dretsautor@uji.es

